

PRESUDA SUDA

13. prosinca 1983.(*)

„Nacionalne mjere za razvoj proizvodnje i prodaje domaćih jabuka i krušaka”

U predmetu 222/82,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio County Court, Tunbridge Wells (Okružni sud u Tunbridge Wellsu, Ujedinjena Kraljevina), u predmetu koji se vodi pred tim sudom između

APPLE AND PEAR DEVELOPMENT COUNCIL

i

K. J. LEWIS LTD I DRUGIH,

između ostalog, o tome je li osnivanje ili daljnje postojanje tijela s jednakim ustrojem i/ili zadaćama kao što ih ima Apple and Pear Development Council te sa sustavom financiranja jednakim onom koji to tijelo koristi za obavljanje svojih djelatnosti, u skladu s određenim odredbama Ugovora o EEZ-u, Akta o pristupanju iz 1972. i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1035/72 od 18. svibnja 1972. o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća (SL L 118 od 20. svibnja 1972., str. 1.),

SUD,

u sastavu: J. Mertens de Wilmars, predsjednik, T. Koopmans i K. Bahlmann, predsjednici vijeća, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O’Keeffe, G. Bosco, O. Due i U. Everling, suci,

nezavisni odvjetnik: S. Rozès,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 19. srpnja 1982., koje je Sud zaprimio 23. kolovoza 1982., County Court Tunbridge Wells (Okružni sud u Tunbridge Wellsu) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u nekoliko prethodnih pitanja o tumačenju prije svega članaka 30., 34. i 38. do 47. Ugovora, članka 42. i članka 60. stavka 1. Akta o pristupanju iz 1972. te Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1035/72 od 18. svibnja 1972. o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća (SL L 118 od 20. svibnja 1972., str. 1.) kako bi mogao ocijeniti, prvo, usklađenost britanskih propisa o Apple and Pear Development Councilu (Razvojno vijeće za jabuke i kruške) s tim odredbama i, drugo, posljedice možebitne neusklađenosti u pogledu davanja namijenjenog financiranja tog vijeća.

- 2 Iz spisa proizlazi da je Apple and Pear Development Council (u daljnjem tekstu: Razvojno vijeće) osnovano podzakonskim aktom usvojenim na temelju Industrial Organization and Development Act 1947 (Zakon o organizaciji i razvoju industrije iz 1947.) kojim se nadležnog ministra ovlašćuje donijeti „uredbu o osnivanju razvojnog vijeća” za određen sektor industrije ako mu se to čini svrsishodnim za „povećanje učinkovitosti ili produktivnosti industrije, poboljšanje ili razvoj usluge koju ona pruža ili bi mogla pružati zajednici ili kako bi takve usluge postale ekonomičnije”. Prije nego što donese takvu uredbu, ministar se mora savjetovati s osobama koje predstavljaju veliki broj osoba koje obavljaju djelatnosti ili su zaposlene u dotičnom sektoru. Ministar može donijeti takvu uredbu samo nakon što se uvjeri „da osnivanje razvojnog vijeća želi veći broj ljudi koji rade u tom sektoru”. Razinu potpore postojanju razvojnog vijeća treba redovito preispitivati.
- 3 Godine 1966. uzgajivači jabuka i krušaka preuzeli su inicijativu i od ministra za poljoprivredu, ribarstvo i prehranu (u daljnjem tekstu: ministar) zatražili osnivanje razvojnog vijeća u njihovom sektoru. Nakon obavljenog savjetovanja u skladu s navedenim zakonom, ministar je donio Apple and Pear Development Council Order 1966. (Uredba o osnivanju razvojnog vijeća za jabuke i kruške iz 1966.; S. I. 1966. br. 1579) koji je na snagu stupio 23. prosinca 1966. Otada je u skladu s navedenim zakonom više puta bilo preispitivano pitanje nastavka postojanja Razvojnog vijeća, a sadašnja pravila o vijeću sadržana su u Uredbi od 6. svibnja 1980. (S. I. 1980. br. 623; u daljnjem tekstu: Uredba iz 1980.).
- 4 Razvojno vijeće broji sljedeće članove koje imenuje ministar: osam uzgajivača, dva zaposlenika, dva neovisna člana i dva stručnjaka iz područja marketinga i distribucije.
- 5 U skladu s Prilogom 1. Uredbi iz 1980., Razvojno vijeće ima sljedeće zadaće:
 - „1. Promicanje ili provedba znanstvenih istraživanja.
 2. Promicanje ili provedba istraživanja o materijalima i opremi te o postupcima proizvodnje, upravljanja i korištenja radne snage, uključujući otkrivanje i razvoj novih materijala, opreme i postupaka te poboljšanje postojećih, određivanje prednosti različitih raspoloživih alternativa i vođenje istraživačkih zavoda i tržišnih ispitivanja.
 3. Promicanje proizvodnje i marketinga standardnih proizvoda.
 - a) Savjetovanje osoba koje sudjeluju u svakom sustavu promicanja proizvodnje i marketinga standardnih proizvoda u pogledu cijena po kojima bi trebale nastojati prodavati takve proizvode i provedba istraživanja koja Razvojnog vijeću omogućavaju takvo savjetovanje. (Dodano Uredbom od 17. prosinca 1980.)
 4. Promicanje boljeg određivanja trgovinskih opisa i njihove ujednačene uporabe.
 5. Potvrđivanje proizvoda, registracija potvrđenih žigova i određivanje zadaća vlasnika takvih žigova.
 6. Promicanje ili provedba istraživanja namijenjenih poboljšanju sporazuma o stavljanju na tržište i distribuciji proizvoda.
 7. Promicanje ili provedba istraživanja u području potrošnje i uporabe proizvoda iz tog sektora.

8. Promicanje sudjelovanja u zadružnim organizacijama za opskrbu materijalima i opremom, u svrhu usklađivanja proizvodnje, stavljanja na tržište i distribucije proizvoda.
 9. Promicanje izvoza, uključujući promicanje ili sklapanje sporazuma o promociji.
 10. Promicanje ili sklapanje sporazuma kako bi se javnost u Ujedinjenoj Kraljevini bolje upoznala s proizvodima iz tog sektora i postupcima njihove uporabe.
 11. Promicanje ili provedba prikupljanja i obrade statističkih podataka.
 12. Sklapanje sporazuma kako bi se prikupljene informacije učinile dostupnima i savjetovanje iz bilo kojeg područja u okviru zadaća Razvojnog vijeća.”
6. Djelatnosti Razvojnog vijeća financiraju se davanjem koje na temelju Uredbe iz 1980. Razvojno vijeće naplaćuje od uzgajivača u Engleskoj i Walesu. Od pristupanja Ujedinjene Kraljevine Europskim zajednicama maksimalan godišnji iznos davanja, koji mora odobriti ministar, postupno je bio povećan s 3 UK £ po jutru zemlje (približno 7,50 UK £ po hektaru) na 40 UK £ po hektaru. Uzgajivači s manje od dva hektara zemljišta na kojem je zasađeno 50 stabala jabuke ili kruške izuzeti su od obveze plaćanja davanja.
 7. Dotični uzgajivači dužni su se registrirati i Razvojnom vijeću dostavljati statističke podatke i informacije o djelatnostima koje obavljaju u tom industrijskom sektoru.
 8. Razvojno vijeće je pred sudom koji je uputio zahtjev pokrenulo građanskopravni postupak protiv tri uzgajivača za naplatu davanja za poslovnu godinu 1980./1981. Tuženici su podnijeli protutužbu kojom zahtijevaju povrat godišnjih davanja plaćenih od 1. siječnja 1973. Istaknuli su da je od dana pristupanja Ujedinjene Kraljevine Europskim zajednicama postojanje Razvojnog vijeća protivno pravu Zajednice i da je sporno davanje, kao davanje s učinkom istovjetnim carini, u skladu s člankom 60. Akta o pristupanju trebalo biti ukinuto najkasnije do 1. veljače 1973.
 9. U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev odlučio je Sudu postaviti sljedeća pitanja:
 - „1. Je li člancima 30. i 34. i/ili 38. do 47. Ugovora o EEZ-u i/ili člankom 42. i člankom 60. stavkom 1. Akta o pristupanju i/ili Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1035/72, kako je izmijenjena, zabranjeno da država članica zakonski usvoji i/ili zadrži mjere
 - (i) kojima se u dijelu te države članice uspostavlja i/ili zadržava tijelo čiji su ustroj i/ili zadaće određene propisima United Kingdom Statutory Instruments br. 1579 iz 1966. i/ili br. 623 iz 1980.;i/ili
 - (ii) kojima se od osoba koje obavljaju djelatnost u sektoru uzgoja jabuka i krušaka (u daljnjem tekstu: sektor) i koje su (a) prije 1. travnja 1976. (ali nakon 1. travnja 1971.) u tom dijelu države članice raspolagale s barem pet jutara zemljišta na kojem je bilo zasađeno barem 50 stabala jabuke ili kruške i/ili koje su (b) nakon 1. travnja 1976. u tom dijelu države članice raspolagale s barem dva hektara zemljišta na kojem je bilo zasađeno barem 50 ili više stabala jabuke ili kruške zahtijeva

registracija pri Razvojnem vijeću i kojima se neispunjenje te obveze kvalificira kao kazneno djelo;

i/ili

- (iii) kojima se Razvojnem vijeću dopušta da uz suglasnost ministra za poljoprivredu, ribarstvo i prehranu od registriranih uzgajivača zahtijeva dostavu statističkih podataka i informacija o djelatnostima koje obavljaju u tom sektoru i kojima se neispunjenje te obveze kvalificira kao kazneno djelo;

i/ili

- (iv) kojima se Razvojnem vijeću dopušta da u svrhu pokrivanja svojih administrativnih i drugih troškova uzgajivačima koji su se dužni registrirati naloži plaćanje obveznoga godišnjeg davanja koje se obračunava na temelju površine zemljišta kojim raspolažu u okviru djelatnosti koju obavljaju u tom sektoru;

i/ili

- (v) koje se ne primjenjuju na uzgajivače koji raspolažu s manje od dva hektara zemljišta ili zemljištem na kojem je zasađeno manje od 50 stabala jabuke ili kruške?

2. Ako je odgovor na cijelo prvo pitanje ili na bilo koji njegov dio potvrđan, bi li činjenica (ako se dokaže) da je Razvojno vijeće bilo osnovano i/ili je postojalo uz izričitu podršku onih uzgajivača koji su prema gore spomenutom istraživanju (u zahtjevu za prethodnu odluku) bili naklonjeni njegovu postojanju i koji s obzirom na površinu zemljišta predstavljaju u njemu naveden udio te nakon savjetovanja s organizacijama koje navodno predstavljaju veliki broj osoba koje obavljaju djelatnosti ili su zaposlene u tom sektoru, utjecala na taj odgovor i, ako bi, na koji način?

3. Ako je bilo koja od mjera opisanih u prvom pitanju ili bilo koji njezin dio neusklađen s barem jednom od odredaba prava Zajednice navedenih u prvom pitanju, ima li takva odredba prava Zajednice izravan učinak unutar država članica Zajednice tako da pojedincima dodjeljuje prava koja proizlaze iz prava Zajednice i koja oni mogu ostvarivati pred sudovima država članica i, ako ima,

- (i) može li se protiv zahtjeva Razvojnog vijeća za plaćanje dotičnoga godišnjeg davanja uzgajivač pozvati na tu odredbu prava Zajednice i, ako može, može li se tom odredbom prava Zajednice taj zahtjev oboriti u cijelosti ili samo djelomično te kako u ovom potonjem slučaju odrediti taj dio,

i/ili

- (ii) može li ta odredba prava Zajednice biti temelj zahtjeva za povrat godišnjih davanja koja je platio uzgajivač i, ako može,

- (a) može li takva odredba prava Zajednice biti temelj zahtjeva za povrat svih plaćenih davanja ili samo jednog njihovog dijela te kako u ovom potonjem slučaju odrediti taj dio,

- (b) je li takav zahtjev za povrat plaćenih godišnjih davanja dostupan ako je takvo plaćanje bilo izvršeno prije donošenja presude Suda u ovom predmetu odnosno je li dostupan samo za (možebitna) plaćanja koja će biti plativa nakon donošenja presude,

i/ili

- (iii) može li sud države članice, kada odlučuje o povratu godišnjih davanja koja je platio uzgajivač, u obzir uzeti činjenicu da je Razvojno vijeće novac uprihođen godišnjim davanjima koristilo u svrhe od kojih je uzgajivač imao ili mogao imati koristi?

4. Ako je bilo koja od mjera opisanih u prvom pitanju ili bilo koji njezin dio neusklađen s člankom 30. ili člankom 34. Ugovora o EEZ-u, je li ta neusklađenost nastala na dan naveden u članku 42. Akta o pristupanju ili na dan koji je naveden u članku 60. stavku 1. tog akta?"

Prvo pitanje

- 10 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u prvom redu želi saznati je li odredbama Zajednice navedenima u tom pitanju zabranjeno osnivanje ili postojanje tijela koje ima jednak ustroj kao Razvojno vijeće ako se to tijelo financira davanjem koje se naplaćuje od uzgajivača čije mogućnosti uzgoja premašuju određene granice i ako su se ti uzgajivači dužni registrirati pri tom tijelu i dostavljati statističke podatke i informacije o svojim djelatnostima u tom sektoru. U drugom redu Sud pita je li zbog zadaća koje izvršava, takvo tijelo u suprotnosti s navedenim odredbama.
- 11 U tom pogledu valja napomenuti da spojivost takvog tijela s pravom Zajednice prije svega ovisi o zadaćama koje ono izvršava. Kako bi se odgovorilo na prvo pitanje, treba, dakle, prvo ispitati zadaće Razvojnog vijeća, kako su opisane u Prilogu 1. Uredbi iz 1980.

Zadaće Razvojnog vijeća općenito

- 12 Iz tog opisa proizlazi da Razvojno vijeće, u smislu glave II. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1035/72, nije organizacija proizvođača koja sudjeluje u upravljanju cijenama i intervenira u sustavu kako je predviđen tom uredbom. Zadaća Razvojnog vijeća nije djelovati kao posrednik u prodaji proizvoda ili intervenirati na tržištu. Iz toga proizlazi da se pri razmatranju Razvojnog vijeća povjerenih zadaća treba usredotočiti na pitanje može li njihovo izvršavanje na neki drugi način ograničiti trgovinu unutar Zajednice ili funkcioniranje zajedničke organizacije tržišta koje je u tom sektoru uspostavljeno pravilima Ugovora o EEZ-u o poljoprivrednoj politici.
- 13 S tim u vezi valja prije svega napomenuti da djelatnosti koje se odnose na znanstvena i tehnička istraživanja, prikupljanje statističkih podataka, prosljeđivanje dobivenih informacija uzgajivačima kao i čisto savjetodavne zadaće nisu takve naravi da bi ograničile trgovinu unutar Zajednice ili funkcioniranje zajedničke organizacije tržišta.
- 14 S druge strane, opis drugih zadaća Razvojnog vijeća iz priloga Uredbi iz 1980. sam po sebi ne isključuje mogućnost izvršavanja tih zadaća na način koji bi mogao ograničiti trgovinu unutar Zajednice ili pravilno funkcioniranje zajedničke organizacije tržišta i koji bi stoga mogao biti nespojiv s odredbama prava Zajednice navedenima u zahtjevu za prethodnu odluku.

- 15 Međutim, iz spisa proizlazi da se Razvojno vijeće prije svega bavi oglašavanjem i promocijom na britanskom tržištu kao i poboljšanjem kakvoće domaćega voća koje se stavlja na tržište u Ujedinjenoj Kraljevini. Zato je potrebno ispitati u kojoj mjeri takve djelatnosti mogu biti nespojive s odredbama Zajednice na koje se poziva nacionalni sud. Što se tiče mjera oglašavanja i promocije, osobitu pozornost valja posvetiti tumačenju članka 30. Ugovora kojim se među ostalim zabranjuju sve mjere s učinkom istovrsnim količinskim ograničenjima uvoza. Što se pak tiče djelatnosti Razvojnog vijeća u području kakvoće, njih treba ispitati vodeći računa o standardima kakvoće predviđenima pravilima o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća.

Posebno o djelatnostima oglašavanja

- 16 Što se tiče oglašavanja i promocije, iz spisa proizlazi da osim općenitog oglašavanja jabuka i krušaka, Razvojno vijeće organizira kampanje koje se odnose posebno na engleske i velške jabuke i kruške i, osobito, određene sorte koje su tipične za englesku i velšku proizvodnju.
- 17 Kao što je Sud utvrdio u presudi od 24. studenoga 1982. (Komisija/Irska, 249/81, Zb., str. 4005.), kampanja oglašavanja u svrhu promocije prodaje i kupnje domaćih proizvoda može pod određenim uvjetima podlijegati zabrani iz članka 30. Ugovora ako kampanju podupiru javna tijela vlasti. U stvari, tijelo kao što je Razvojno vijeće, koje je osnovala vlada države članice i koje se financira davanjem koje plaćaju uzgajivači, ne može s aspekta prava Zajednice uživati istu slobodu u pogledu uporabe sredstava oglašavanja kao što je imaju sami proizvođači ili dobrovoljna udruženja proizvođača.
- 18 Takvo je tijelo prije svega dužno suzdržati se od svakog oglašavanja kojim se odvrća od kupnje proizvoda drugih država članica ili kojim se ti proizvodi obezvređuju u očima potrošača. Ono isto tako ne smije potrošačima savjetovati kupnju domaćih proizvoda isključivo zbog njihovog nacionalnog podrijetla.
- 19 S druge pak strane, članak 30. ne zabranjuje takvom tijelu da prilikom oglašavanja ističe posebne kvalitete voća uzgojenoga u dotičnoj državi članici ili da organizira kampanje kojima se promiče prodaja određenih sorti navođenjem njihovih posebnih svojstava čak i ako su te sorte tipične za nacionalnu proizvodnju.
- 20 U svojim očitovanjima Sudu Komisija je istaknula da kampanje kojima se promiču određene sorte mogu dovesti do isključenja s tržišta drugih sorti kao i potrebe da se za te sorte u dotičnoj državi članici ili u drugim državama članicama koje te druge sorte izvoze primijene interventne mjere predviđene zajedničkom organizacijom tržišta.
- 21 Iako je istina da bi do takvog narušavanja uvjeta tržišnog natjecanja, koje nije spojivo s pravilnim funkcioniranjem zajedničke organizacije tržišta, moglo doći na tržištu na kojem bi se mjere oglašavanja odnosile isključivo ili prije svega na određene sorte uz isključenje ostalih, to razmatranje ne može opravdati zabranu svih kampanja oglašavanja kojima organizacija kao što je Razvojno vijeće ističe svojstva određenih sorti i navodi uporabe koje su osobito primjerene za te sorte.

Djelatnosti u vezi s kakvoćom

- 22 Što se tiče kakvoće domaćega voća stavljenog na tržište u Ujedinjenoj Kraljevini, iz spisa proizlazi da Razvojno vijeće na početku sezone daje preporuke u pogledu veličine voća koje se stavlja na tržište i da su te preporuke strože od standarda kakvoće

Zajednice. Osim toga, iz godišnjih izvješća Razvojnog vijeća proizlazi da ono provodi inspekcijski nadzor kakvoće na veleprodajnim tržnicama i da o svim slučajevima nepoštovanja tih preporuka upozorava dotične uzgajivače i organizacije čiji su ti veletrgovci članovi.

- 23 S tim u vezi treba naglasiti da propisi o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća sadržavaju iscrpan sustav standarda kakvoće koji se primjenjuju na dotične proizvode. Osim ako tim pravilima nije određeno drugačije, državama članicama a, pogotovo tijelima kao što je Razvojno vijeće stoga nije dopušteno o kakvoći voća koje uzgajivači stavljaju na tržište propisati jednostrane odredbe.
- 24 Propisi Zajednice sigurno ne isključuju tržišno natjecanje u pogledu kakvoće proizvoda između uzgajivača države članice ili između tih uzgajivača i uvoznika. Oni isto tako ne zabranjuju uzgajivačima da skrbe o ugledu nacionalnih proizvoda ili tijelu kao što je Razvojno vijeće da savjetuje uzgajivače davanjem jednostavnih preporuka u pogledu kakvoće i izgleda voća koje se stavlja na tržište. S druge pak strane, svaki pokušaj takvoga tijela da nametne poštovanje tih preporuka izricanjem bilo kakvih sankcija ili primjenom ovlasti koje proizlaze iz njegova osnivačkog akta kako bi na uzgajivače ili trgovce izvršilo pritisak bio bi protivan taksativnoj naravi propisa Zajednice.
- 25 Na nacionalnom je sudu da na temelju prethodnih tumačenjskih kriterija odluči je li, i, ako jest, u kojoj mjeri, izvršavanje zadaća koje su Razvojnom vijeću povjerene nacionalnim propisima nespojivo s pravom Zajednice.

Obvezno članstvo

- 26 Potpitanjima (ii) i (v) prvoga pitanja nacionalni sud posebno pita čine li u tom pitanju navedene odredbe prava Zajednice nezakonitom obvezu uzgajivača s potencijalnim uzgojnim kapacitetom koji premašuje određene granice da se registriraju pri organizaciji kao što je Razvojno vijeće.
- 27 S tim u vezi valja napomenuti da odredbe glave II. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1035/72 koje se odnose na organizacije proizvođača ne zabranjuju postojanje drugih organizacija u koje se proizvođači moraju učlaniti. Isto tako valja primijetiti da prema informacijama iz spisa dotično tijelo ne izvršava zadaće koje se odnose na trgovinu unutar Zajednice.
- 28 U tim okolnostima obveza učlanjenja u takvo tijelo može se smatrati nespojivom s odredbama navedenima u pitanju samo ako su same djelatnosti tog tijela u suprotnosti s tim odredbama.

Davanje koje se naplaćuje od uzgajivača

- 29 Potpitanjem (iv) prvog pitanja nacionalni sud pita je li sporno davanje kao takvo nespojivo s odredbama Zajednice navedenima u tom pitanju.
- 30 Što se tiče članaka 30. i 34. Ugovora o EEZ-u, dovoljno je u vezi s tim podsjetiti, kao što je to Sud učinio osobito u presudi od 22. ožujka 1977. (Iannelli & Volpi, 74776, Zb., str. 557.), da davanja kao mjere fiskalne naravi ili istovrsnog učinka ne ulaze u područje primjene tih članaka, nego članaka 9. do 16. i članka 95. Ugovora. Budući da dotično davanje ne vrijedi za uvezene proizvode, a na voće i povrće namijenjeno

izvozu utječe samo u onoj mjeri u kojoj utječe i na proizvode koji se prodaju na domaćem tržištu, ono ne predstavlja problem ni u odnosu na ove potonje članke.

- 31 Međutim, prema praksi Suda, a osobito presudi od 26. listopada 1983. (De samvirkende danske Landboforeninger, 297/82, Zb., str. 3299.), davanje koje se naplaćuje od poljoprivrednih proizvođača nespojivo je s odredbama prava Zajednice o poljoprivrednoj politici ukoliko svojim utjecajem na formiranje cijena ili promjenu ustroja poljoprivrednih gospodarstava koja iz toga može bitno proizlazi ograničava djelovanje mehanizama predviđenih u okviru zajedničke organizacije tržišta. Iako je na nacionalnom sudu da ocijeni je li, i, ako jest, u kojoj mjeri, davanje o kojem odlučuje doista i proizvelo takve učinke, ipak valja napomenuti da u pravilu vrijedi da davanje iz kojeg se financiraju prije svega mjere oglašavanja koje bi inače morali financirati sami proizvođači ne može imati takve učinke.
- 32 Treba, međutim, naglasiti da bi naplata davanja poput ovoga bila protivna pravu Zajednice ukoliko bi bila namijenjena financiranju djelatnosti koje su nespojive s odredbama navedenima u zahtjevu za prethodnu odluku.
- 33 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti kako slijedi:
- (a) Odredbe Ugovora o slobodnom kretanju robe i poljoprivredi kao i propisi o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća ne sprečavaju državu članicu da usvoji ili zadrži mjere
- (i) kojima se uspostavlja Razvojno vijeće za proizvodnju voća sastavljeno od članova koje nadležni ministar imenuje osobito među dotičnim uzgajivačima i
- (ii) kojima se jedino od uzgajivača voća koji raspolažu voćnim nasadom koji premašuje određenu minimalnu površinu zahtijeva da se registriraju pri tom vijeću, da mu dostavljaju statističke podatke i informacije o svojim djelatnostima u tom sektoru i da plaćanjem godišnjeg davanja financiraju administrativne i druge troškove Razvojnog vijeća,
- ukoliko se djelatnosti toga vijeća sastoje od prikupljanja statističkih podataka, promicanja ili provedbe istraživanja, dostavljanja tako prikupljenih rezultata uzgajivačima i tehničkog savjetovanja uzgajivača o uzgoju voća.
- (b) Navedene odredbe ne sprečavaju takvo tijelo da pri svojem oglašavanju ističe posebna svojstva voća proizvedenoga u dotičnoj državi članici ili da organizira promotivne kampanje usmjerene na prodaju određenih sorti navođenjem njihovih posebnih svojstava čak i ako su te sorte tipične za nacionalnu proizvodnju; za razliku od toga, bilo bi protivno članku 30. Ugovora da se takvo tijelo bavi oglašavanjem u svrhu odvratanja od kupnje proizvoda iz drugih država članica ili u svrhu obezvređivanja tih proizvoda u očima potrošača ili da potrošačima savjetuje kupnju domaćih proizvoda isključivo zbog njihova nacionalnog podrijetla.
- (c) Te odredbe isto tako ne sprečavaju takvo tijelo da u okviru svojih općih savjetodavnih zadaća uzgajivačima daje preporuke u pogledu kakvoće i izgleda voća koje stavljaju na tržište; pa ipak, bilo bi protivno taksativnoj naravi sustava zajedničkih standarda kakvoće kada bi takvo tijelo izricanjem bilo

kakvih sankcija ili primjenom ovlasti koje proizlaze iz njegovog osnivačkog akta u svrhu vršenja pritiska na uzgajivače ili trgovce pokušalo nametnuti poštovanje standarda koji su drukčiji od tih zajedničkih standarda;

- (d) Navedene odredbe čine nezakonitom obvezu proizvođača da se učlane u takvo tijelo ili da njegove djelatnosti financiraju plaćanjem davanja ukoliko su te djelatnosti protivne tim odredbama.

Drugo pitanje

- 34 Kao što proizlazi iz navedenoga, u odgovoru na prvo pitanje uzeta je u obzir, s jedne strane, narav zadaća koje izvršava dotično tijelo i, s druge strane, činjenica da je riječ o tijelu koje je osnovala vlada države članice i koje se financira davanjem koje plaćaju uzgajivači na temelju nacionalnih propisa. Za razliku od toga, postupak koji vlada primjenjuje pri osnivanju toga tijela, a osobito narav i rezultati savjetovanja koja vlada provodi prije donošenja odluke o osnivanju ili postojanju toga tijela nisu ni od kakvog značaja za odgovor na to pitanje.
- 35 Stoga na drugo pitanje treba odgovoriti da činjenica da je dotično vijeće bilo osnovano i da postoji uz izričito odobrenje uzgajivača koji predstavljaju više od polovice zasađenih zemljišta te nakon savjetovanja s organizacijama koje navodno predstavljaju veliki broj osoba koje obavljaju djelatnosti ili su zaposlene u tom sektoru, ne utječe na odgovor na prvo pitanje.

Treće pitanje

- 36 Ovim pitanjem nacionalni sud želi saznati kriterije za tumačenje prava Zajednice koji su mu potrebni kako bi odlučio o posljedicama možebitne nespojivosti dotičnog sustava s odredbama prava Zajednice navedenima u prvom pitanju.
- 37 S tim u vezi prvo treba naglasiti da se prema ustaljenoj praksi Suda, člancima 30. i 34. Ugovora pojedincima dodjeljuju prava na koja se oni mogu pozivati pred sudovima države članice. Što se tiče uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta, isti izravan učinak proizlazi iz činjenice da su u skladu s člankom 189. Ugovora, uredbi neposredno primjenjive u svim državama članicama.
- 38 Potom valja podsjetiti, kao što je to Sud učinio osobito u presudi od 27. ožujka 1980. (Denkavit Italiana, 61/79, Zb., str. 1205.), da tumačenje pravila prava Zajednice koje je Sud dao u okviru članka 177. Ugovora nacionalni sud može i mora primijeniti čak i na pravne odnose koji su nastali i bili uspostavljeni prije donošenja odluke o zahtjevu za tumačenje, pod uvjetom da su ispunjeni svi ostali uvjeti koji omogućavaju pokretanje postupka u vezi s primjenom navedenih pravila pred nadležnim sudovima.
- 39 Iz navedenoga proizlazi da se protiv zahtjeva za plaćanje davanja koje je nespojivo s tim odredbama moguće pozvati na gore navedene odredbe prava Zajednice kao i da one mogu biti temelj zahtjeva za povrat takvog nepropisno naplaćenog davanja.
- 40 Ako se davanjem financira tijelo čiji se dio djelatnosti smatra protivnim pravu Zajednice, na nacionalnom je sudu da s obzirom na važnost dotičnih djelatnosti odluči utječe li ta činjenica na zakonitost tog davanja i zahtijeva li ona posljedično potpuno ili djelomično izuzeće od obveze plaćanja tog davanja.

- 41 Na nacionalnom je sudu i da u skladu sa svojim nacionalnim pravom odluči treba li i u kojoj mjeri to davanje biti vraćeno te je li i u kojoj mjeri to pravo na povrat kompenzirano neposrednim koristima koje je dotična osoba imala zahvaljujući djelatnostima toga tijela.
- 42 Stoga na treće pitanje valja odgovoriti da:
- (a) članci 30. i 34. Ugovora kao i propisi o zajedničkoj organizaciji tržišta pojedincima dodjeljuju prava na koja se oni mogu pozivati pred sudovima države članice;
 - (b) se na te odredbe moguće pozvati protiv zahtjeva za plaćanje s njima nespojivog davanja kao i da one mogu predstavljati temelj zahtjeva za povrat takvog davanja čak i ako je to plaćanje bilo izvršeno prije nego što je ta nespojivost bila utvrđena tumačenjem Suda danog na temelju članka 177. Ugovora;
 - (c) ako se davanjem financira tijelo čije se neke djelatnosti smatraju protivnima pravu Zajednice, na nacionalnom je sudu da s obzirom na važnost dotičnih djelatnosti odluči utječe li ta činjenica na zakonitost tog davanja i zahtijeva li ona posljedično potpuno ili djelomično izuzeće od obveze plaćanja tog davanja;
 - (d) je pod istom tom pretpostavkom, na nacionalnom sudu i to da u skladu s nacionalnim pravom odluči treba li i u kojoj mjeri to davanje biti vraćeno te je li i u kojoj mjeri to pravo na povrat kompenzirano neposrednim koristima koje je dotična osoba imala zahvaljujući djelatnostima toga tijela.

Četvrto pitanje

- 43 Svojim četvrtim pitanjem nacionalni sud u biti pita je li u pogledu proizvoda koji su bili predmetom zajedničke organizacije tržišta kada je Ujedinjena Kraljevina pristupila Zajednicama, zabrana mjera s učinkom istovrsnim količinskim ograničenjima propisana člancima 30. i 34. Ugovora stupila na snagu 1. veljače 1973., kako je predviđeno člankom 60. stavkom 1. Akta o pristupanju, ili 1. siječnja 1975., odnosno na dan predviđen općim pravilom iz članka 42. drugog stavka tog istog akta.
- 44 Kao što je Sud presudio u presudi od 29. ožujka 1979. (Komisija/Ujedinjena Kraljevina, 231/78, Zb., str. 1447.), odredbe članka 60. predstavljaju izuzeće od općih pravila iz članka 42.
- 45 Stoga na četvrto pitanje treba odgovoriti da su, u skladu s člankom 60. stavkom 1. Akta o pristupanju, u odnosu na proizvode koji su bili predmetom zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta u trenutku pristupanja Ujedinjene Kraljevine Zajednicama, odredbe Ugovora EEZ-a kojima se zabranjuju mjere s učinkom istovrsnim količinskim ograničenjima postale primjenjive u Ujedinjenoj Kraljevini 1. veljače 1973.

Troškovi

- 46 Troškovi danske vlade, vlade Ujedinjene Kraljevine i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je rješenjem od 19. srpnja 1982. postavio sud koji je uputio zahtjev, odlučuje:

1. (a) Odredbe Ugovora o slobodnom kretanju robe i poljoprivredi kao i propisi o zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća ne sprečavaju državu članicu da usvoji ili zadrži mjere

(i) kojima se uspostavlja Razvojno vijeće za proizvodnju voća sastavljeno od članova koje nadležni ministar imenuje osobito među dotičnim uzgajivačima i

(ii) kojima se jedino od uzgajivača voća koji raspolažu voćnim nasadom koji premašuje određenu minimalnu površinu zahtijeva da se registriraju pri tom vijeću, da mu dostavljaju statističke podatke i informacije o svojim djelatnostima u tom sektoru i da plaćanjem godišnjeg davanja financiraju administrativne i druge troškove Razvojnog vijeća,

ukoliko se djelatnosti toga vijeća sastoje od prikupljanja statističkih podataka, promicanja ili provedbe istraživanja, dostavljanja tako prikupljenih rezultata uzgajivačima i tehničkog savjetovanja uzgajivača o uzgoju voća.

(b) Navedene odredbe ne sprečavaju takvo tijelo da pri svojem oglašavanju ističe posebna svojstva voća proizvedenoga u dotičnoj državi članici ili da organizira promotivne kampanje usmjerene na prodaju određenih sorti navođenjem njihovih posebnih svojstava čak i ako su te sorte tipične za nacionalnu proizvodnju; za razliku od toga, bilo bi protivno članku 30. Ugovora da se takvo tijelo bavi oglašavanjem u svrhu odvratanja od kupnje proizvoda iz drugih država članica ili u svrhu obezvređivanja tih proizvoda u očima potrošača ili da potrošačima savjetuje kupnju domaćih proizvoda isključivo zbog njihova nacionalnog podrijetla.

(c) Te odredbe isto tako ne sprečavaju takvo tijelo da u okviru svojih općih savjetodavnih zadaća uzgajivačima daje preporuke u pogledu kakvoće i izgleda voća koje stavljaju na tržište; pa ipak, bilo bi protivno taksativnoj naravi sustava zajedničkih standarda kakvoće kada bi takvo tijelo izricanjem bilo kakvih sankcija ili primjenom ovlasti koje proizlaze iz njegovog osnivačkog akta u svrhu vršenja pritiska na uzgajivače ili trgovce pokušalo nametnuti poštovanje standarda koji su drukčiji od tih zajedničkih standarda.

(d) Navedene odredbe čine nezakonitom obvezu proizvođača da se učlane u takvo tijelo ili da njegove djelatnosti financiraju plaćanjem davanja ukoliko su te djelatnosti protivne tim odredbama.

2. Činjenica da je dotično vijeće bilo osnovano i da postoji uz izričito odobrenje uzgajivača koji predstavljaju više od polovice zasađenih

zemljišta te nakon savjetovanja s organizacijama koje navodno predstavljaju veliki broj osoba koje obavljaju djelatnosti ili su zaposlene u tom sektoru ne utječe na odgovor na prvo pitanje.

3. (a) Članci 30. i 34. Ugovora kao i propisi o zajedničkoj organizaciji tržišta pojedincima dodjeljuju prava na koja se oni mogu pozivati pred sudovima države članice.

(b) Na te se odredbe moguće pozvati protiv zahtjeva za plaćanje s njima nespojivog davanja te one mogu predstavljati temelj zahtjeva za povrat takvog davanja čak i ako je to plaćanje bilo izvršeno prije nego što je ta nespojivost bila utvrđena tumačenjem Suda danog na temelju članka 177. Ugovora.

(c) Ako se davanjem financira tijelo čiji se dio djelatnosti smatra protivnim pravu Zajednice, na nacionalnom je sudu da s obzirom na važnost dotičnih djelatnosti odluči utječe li ta činjenica na zakonitost tog davanja i zahtijeva li ona posljedično potpuno ili djelomično izuzeće od obveze plaćanja tog davanja.

(d) Pod istom tom pretpostavkom, na nacionalnom je sudu i to da u skladu s nacionalnim pravom odluči treba li i u kojoj mjeri davanje biti vraćeno te je li i u kojoj mjeri to pravo na povrat kompenzirano neposrednim koristima koje je dotična osoba imala zahvaljujući djelatnostima toga tijela.

4. U skladu s člankom 60. stavkom 1. Akta o pristupanju, u odnosu na proizvode koji su bili predmetom zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta u trenutku pristupanja Ujedinjene Kraljevine Zajednicama, odredbe Ugovora EEZ-a kojima se zabranjuju mjere s učinkom istovrsnim količinskim ograničenjima postale su primjenjive u Ujedinjenoj Kraljevini 1. veljače 1973.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 13. prosinca 1983.

[Potpisi]

* Jezik postupka: engleski